

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Justiitsministeerium

Suur-Ameerika 1

10122 Tallinn

info@just.ee

ADVOKATUURI ETTEPANEKUD 2024. ja 2025. AASTAL RIIGI ÕIGUSABI OSUTAMISEKS ERALDATAVATE VAHENDITE SUURUSE KOHTA

Lugupeetud justiitsminister Madis Timpson

Eesti Advokatuur edastas 03.05.2024 kirjaga nr 1-2/329 Justiitsministeeriumile riigi õigusabi osutamiseks eraldatud vahendite kasutamise aastaaruande 2023. aasta kohta. Märkisime aruande kaaskirjas, et advokatuur ei pea riigi õigusabiks (edaspidi RÕA) eraldatud rahaliste vahendite suurust jätkuvalt piisavaks, et tagada RÕA jätkusuutlikkus, mõistlik kättesaadavus ja kvaliteet. Käesolevaga esitab advokatuur kooskõlas Justiitsministri 20.12.2011. a määruse nr 57 „Riigi õigusabi osutamiseks eraldatud vahendite kasutamise aruandluse kord“ § 3 lg-ga 3 ettepanekud 2024. ja 2025. aasta vahendite suuruse kohta koos ettepanekutega tõsta RÕA tasumäärasid kõikides RÕA liikides.

1. Advokatuur teeb ettepaneku tõsta RÕA tasumäärasid kõikides RÕA liikides vähemalt 66 euronit pooltunnis (käibemaksuta).

Eesti Advokatuur esitas Justiitsministeeriumile 20.06.2022 kirjaga nr 1-2/364-1 CIVITTA Eesti AS poolt 31.05.2022 koostatud analüüsi „RÕA turu ülevaade ning RÕA advokaadi õigustatud tunnitasu analüüs“ (edaspidi: Civitta analüüs), milles jõuti järeldusele, et RÕA tasumäär tuleb tõsta 120 - 147 euronit tunnis. Civitta analüüs valmis 2022. aasta mais ning lähtus 2021. ja varasemate aastate andmetest.

Civitta analüüsi valmimisest käesoleva ajani on aga aset leidnud märkimisväärne inflatsioon. Tarbijahinnaindeks tõusis 2023. aastal võrreldes 2021. aastaga lausa 30,3%. Elukallidus tõuseb jätkuvalt, näiteks on tarbijahinnaindeks 2024. aasta I kvartalis võrreldes 2023. aasta I kvartaliga tõusnud 4,3%. See tähendab, et oluliselt on tõusnud kõik kulud, mis advokaadibüroo pidaja peab kandma RÕA tasu arvelt: eelkõige töötasu, aga ka üür ja kommunaalteenuste kulud, kontorikulud, transpordikulud jm.

Eelneva alusel ei pea advokatuur adekvaatseks eeldust, et 2023. aastal tehtud tasumäärade tõstmine oleks toonud tuntavat leevendust RÕA süsteemi ja tagaks süsteemi toimimise jätkusuutlikkuse. Civitta analüüsi koostamise käigus vaadati läbi kohtulahendeid aastatest 2020-2021, milles kohus andis hinnangu konkreetsetes asjades osalenud lepingulise advokaadi

Rävala pst 3
10143 TALLINN
Reg kood 74000027

Tel 662 0665
E-post: advokatuur@advokatuur.ee

Arvelduskonto
EE167700771009219435
AS LHV Pank

põhjendatuks loetud tunnitase. Keskmiseks põhjendatud tunnitase määraks kujunes viidatud aastate lõikes 137 eurot (käibemaksuga 164,40 eurot), mis ületas seega RÕA tunnitase määra kaks ja pool korda. Juba 2019. aastast leidub lahendeid, milles Riigikohus on lugenud põhjendatuks 200-eurose ja ka suurema lepingulise esindaja tunnihinna. 2023. aastal on Riigikohus lugenud põhjendatuks kaitsja töö eest ka 220 euro suurust tunnitase (ilma käibemaksuta)¹. Kohtute poolt põhjendatuks loetud tasumäärad on parim avalikult täiendavate päringuteta kättesaadav info õigusteenuse hinnataseme kohta. Tegelik õigusteenuse hinnatase on eelnimetatust tänasel turul veelgi kõrgem, sest osa kliente on valmis kvaliteetse õigusteenuse eest maksuma oluliselt kõrgemat hinda kui kohtud keskmiselt põhjendatuks loevad.

01.02.2021 jõustus PankrS § 23 lg 3 muudatus, millega on kehtestatud ajutise halduri tunnitase ülemmääraks summa, mis vastab ühele viiendikule töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud kuupalga ühekordsest alammäärast. See tähendab, et 2024. aastal on pankrotimenetluses ajutise halduri ülesandeid täitva isiku tunnitase ülemmäär 168 eurot. Nimetatud ajutise halduri maksimaalse tunnihinna määramisel võeti arvesse, et halduri kvalifikatsiooninõuded ja ülesannete keerukus vastavad osaliselt advokaadi töö iseloomule, kuigi halduri töö sisaldab ka palju administratiivseid ülesandeid, mis on advokaadi tööst lihtsama iseloomuga. Maksimaalse tunnimäära suuruse määramisel võeti arvesse, et aastatel 2017-2019 (s.o viis või enam aastat tagasi) pidas Riigikohus advokaadi mõistlikuks tunnihinnaks kuni 165 eurot.² On põhjendamatu pidada RÕA korras õigusteenuseid osutava advokaadi mõistlikuks tunnitaseks 72 eurot tunnis (st 36 eurot pooltunni kohta) olukorras, kus pankrotiseaduse alusel kohustusi täitva usaldusisiku või ajutise halduri puhul, kelle tööülesandeid on seadusandja poolt peetud advokaadi töö ülesannetest mõnevõrra lihtsamaks, peetakse mõistlikuks rohkem kui poole suuremat tunnihinda ehk kuni 168 eurot (käibemaksuta).

2022. aastal esitatud põhjenduste kohaselt oli RÕAsüsteemi jätkusuutlikkuse ja uute RÕA osutajate lisandumiseks vajalik tõsta RÕA tasumäär 55 eurole pooltunnist. Vahepealse kahe aasta jooksul on indekseeritud kõrgemate riigiametnike kui sarnase kvalifikatsiooniga isikute ametipalkasid alates 01.04.2023 13,9% ja 01.04.2024 veel 5,3% ehk kahe aasta peale kokku 19,9%. Kasutades sama indekseerimist, peaks tõstma 2024. aastal RÕA tasumäära 66 eurole pooltunnist.

Advokatuur on eelnevat arvestades seisukohal, et tasumäärade tõstmine 66 euronni pooltunni kohta ehk 132 euronni tunnist (käibemaksuta) on vältimatult vajalik, et tagada RÕA süsteemi jätkusuutlikkus.

Seejuures tuleks muuta tasumäärust selliselt, et kõikides RÕA liikides kehtiks ühesugune (vähemalt 66 euro suurune) tasumäär õigusabi osutamise pooltunni eest, ka nendes õigusabi liikides, kus seni on diferentseeritud tasu. Advokatuur on viimase aja tellimuste jaotamise praktika pinnalt teinud järelduse, et olukorras, kus vajadusel kohaldatakse tasu suurendavaid esildisi tasumääruse § 2 lg 2 alusel, ei ole tasumäärade eelnev diferentseerimine enam nii aktuaalne.

66 eurost madalam pooltunnitase määr ei tekita muudatust RÕA osutajate ringis ega motiveeri uusi tulijaid RÕA-d osutama.

¹ Vt RKKKm 18.10.2023 1-22-7663, p 17

² Seletuskiri RT I, 04.01.2021, 4- jõust. 01.02.2021, osaliselt 05.01.2021 ja 01.01.2022, PankrS § 23 lg 3

RÕA osutamine ei ole advokaatide seas atraktiivne, uusi advokaate turuhinnast oluliselt madalama tasu tõttu juurde ei tule. Seda kinnitab näiteks asjaolu, et võrreldes 2022. aastaga on 18 advokaati väljunud RÕA süsteemist. 2023. aastal on RÕA osutamist alustanud 5 uut advokaati, kes on 2023. aastal saanud advokatuuri liikmeks, lisaks on 2023. aastal ja 2024. aasta esimestel kuudel RIS-iga taasliitunud mõned varem RÕA osutanud advokaadid, kes pole uusi tellimusi vahepealsetel aastatel vastu võtnud³. Kokkuvõtvalt on RÕA osutavate advokaatide arv arvates tasumäärade tõusust 2023. aasta alguses seega vähenenud. See näitab, et tasumäärad on jätkuvalt liiga madalad ning 2023. aasta algul toimunud tõus ei ole olnud piisav, et tuua kaasa süsteemi jätkusuutlikkust tagav advokaatide pealekasv.

Aktiivselt RÕA-d osutavaid advokaate on endiselt ligikaudu 100 ning nad on ülekoormatud. Kõik see põhjustab aeglast ja pöördumatut RÕA osutajate vähenemist kuni hetkeni, mil tellimustele ei ole enam võimalik leida õigusabi osutajaid kas piisavalt kiiresti või üldse enam mitte. Sellisel juhul satuvad ohtu ka riigi poolt erinevate menetluste asjakohane ja õigeaegne läbiviimine. Eelnevat kinnitab ka Euroopa Inimõiguste Kohtu 24.01.2023 avaldatud otsus kohtuasjas Abuladze vs. Eesti, nr 12928/20, kus EIK tuvastas EIÕK artikli 5 lõike 3 rikkumise ja märkis, et viivitused tulenesid muu hulgas ka mõne advokaadi osalemisest samaaegselt rohkem kui ühes menetluses, vajadusest leida koostöös advokatuuriga uusi advokaate või määrata õigusabi andvad advokaadid. Kuigi ei nähtu, et kaebaja oleks kohtus tõstatanud probleemi seoses õigusabi osutamisega, siis juhtisid ka riigisisised kohtud tähelepanu asjaolule, et RÕA korras määratud advokaadid olid samaaegselt kaasatud teistesse mahukatesse kriminaalmenetlustesse.

RÕA eest makstavat tasu ning seega kogu riigieelarvest advokatuurile avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks eraldatavat summat on 2025. aastal vaja oluliselt tõsta, et tagada RÕA jätkusuutlikkus, kvaliteet, selle piisav, sh regionaalselt ühtlane kättesaadavus ning RÕA saajate õiguste kaitse.

2. Justiitsministeeriumil on juba praegu olemas piisavad vahendid RÕA tasumäärade koheseks tõstmiseks kõikides RÕA liikides vähemalt 45 euron pooltunnis (käibemaksuta).

Advokatuuri hinnangul puuduvad mistahes mõistlikud põhjendused RÕA tasumäärade tõstmisest keeldumiseks juba 2024. aastal. Võttes arvesse, et 2024. aastaks on riigieelarveline eraldis RÕA-ks ja avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks 5 675 000,00 eurot, millele lisandub 2023. aasta ülejääk summas 497 264,02 eurot, on 2024. aastal RÕA osutamiseks olemas kokku 6 172 264,02 eurot. Juhul, kui RÕA tasumäärade tõus 45 euron pooltunnis jõustuks 1. juulist 2024, siis oleks prognoos järgmine:

Riigieelarvelise eraldise saldo 31.12.2023	497 264
Riigieelarveline eraldis	5 675 000
Osutatava õigusabi prognoos	-5 452 234
Avalik-õiguslikud ülesanded	-288 633
Riigieelarvelise eraldise saldo 31.12.2024	431 396

³ Siinkohal ei ole arvesse võetud advokaate, kes liituvad süsteemiga üksikute eelnevalt kokkulepitud klientide esindamise jätkamiseks RÕA korras, kuna nende osalus RÕA süsteemis on väga juhuslik ja ühekordse iseloomuga.

Eelnevast prognoosist nähtub, et kui RÕA tasumäärad tõuseks koheselt 45 euronit pooltunni kohta kõikides RÕA liikides, siis on eelarves vahendeid sellises ulatuses, et ka 2024. aasta lõppeb ülejäägiga. Prognoosis on arvestatud ka 2022. aasta ülejääki summas 80 113 eurot, mille suhtes ei ole advokatuur saanud Justiitsministeeriumilt selget vastust, kas see summa kandub edasi ka 2025. aastasse või kantakse see 2024. aasta lõpus reservi, kui seda 2024. aastal kasutada ei ole vaja.

3. RÕA jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleb riigil RÕS § 30 lg 1 täitmiseks eraldada piisavad vahendid. Kui tõsta 2024. aasta 1. juulist tasumäärad suurust 45 euronit pooltunni kohta ning alates 01.01.2025 hakkaks kõikides RÕA liikides kehtima tasumäär suuruses 66 eurot pooltunnis (käibemaksuta), peaks minimaalne RÕA vahendite summa 2025. aastaks olema umbes 8 600 00 eurot.⁴

RÕA tasumäärade tõusu mõju prognoos eelarvele 2025. aastal ja 2026. aastal⁵ on sellisel juhul alljärgnev:

Riigieelarvelise eraldise saldo 31.12.2024	431 396
Riigieelarveline eraldis	8 600 000
Osutatava õigusabi prognoos	-8 481 340
Avalik-õiguslikud ülesanded	-303 064
Riigieelarvelise eraldise saldo 31.12.2025	246 992
Riigieelarveline eraldis	8 600 000
Osutatava õigusabi prognoos	-8 481 340
Avalik-õiguslikud ülesanded	-317 496
Riigieelarvelise eraldise saldo 31.12.2026	48 156

4. Ka sõiduki kasutamise kulude hüvitamiseks makstavat summat tuleb tõsta vähemalt 0,40 euronit läbitud kilomeetri kohta

Sõidukulu hüvitise taastamine 2023. aastal kolm aastat varem kehtinud tasemele ei kata jätkuvalt tänaseid reaalseid sõidukulusid. Sõidukulu hüvitise määra muutmine 0,30 euronit läbitud kilomeetri kohta, mis toimus tasumääruse muutmisega 2023. aasta veebruaris, on pelgalt 2020. aasta septembrini kehtinud taseme taastamine. Käesolevaks ajaks on hüvitise sisuline tõus muutunud hädavajalikuks. Advokatuur on korduvalt, sh 15.03.2022 toimunud Eesti Advokatuuri ja Justiitsministeeriumi ümarlual, ning Justiitsministeeriumile 20.06.2022 edastatud kirjas nr 1-2/364-1 juhtinud Justiitsministeeriumi tähelepanu sellele, et sõidukulude hüvitamise määra tuleb tõsta vähemalt 0,40 euronit läbitud kilomeetri kohta.

Selgitame veelkord, et sõiduki kasutamine advokaadi poolt on enamikul juhtudel RÕA osutamiseks vältimatu. Ühistranspordi kasutamine ei vähenda kulusid, kuna ühistranspordi kasutamisel kaotab advokaat oluliselt väärtuslikku tööaega ning ühistranspordi graafik ei võimalda advokaadil efektiivselt osaleda erinevatel menetlustoimingutel. See toob omakorda kaasa olukorra, kus advokaatidel pole piisavalt ajaressurssi uute tellimuste vastuvõtmiseks, mis omakorda tähendab, et RÕA tellimusi ei ole võimalik tavapärasel korras laiali jaotada. Advokaadi töö nõuab igapäevaselt liikumist mitme erineva koha vahel (erinevalt kohtust,

⁴ Summas on arvestatud ka avalik-õiguslike ülesannete kuludega.

⁵ 2026. aasta prognoosis on arvestatud, et tellimuste arv langeb jätkuvalt 2-3%.

prokuratuurist ja politseist, kus enamus tööst toimub ühes asukohas). Näiteks Tallinnas töötava kriminaalõiguse valdkonnas teguseva RÕA advokaadi puhul on tavaline tööpäev, mille jooksul tuleb käia Harju Maakohtus (Tallinna kesklinnas), Tallinna Vanglas (Rae vallas) ja ka politseiasutustes, mis paiknevad üle linna Lasnamäelt Koplini. Samuti peab advokaat käima läbiotsimistel ja muudel toimingutel, mis toimuvad alati väljaspool advokaadi tööruume, nt ka metsas, maakohtades, taludes, kuhu tuleb jõuda lühikese aja jooksul, et uurimisgrupp saaks toiminguid teostama hakata. Ka tsiviilkohtumenetlusega seotud tellimused, millest enamus on seotud alaealistega, isikute kinnisesse asutusse paigutamise või eeskoste seadmisega, eeldavad advokaadilt esindatavaga isiklikult kohtumist, mis toob advokaadile kaasa vajaduse teostada tööülesandeid ka väljaspool advokaadi tööruume. Siinjuures tule tähele panna ka seda, et sõltumata osutatava õigusabi liigist on advokaadi valduses olevad materjalid konfidentsiaalsed (sisaldavad kliendiinfot, isikuandmeid, salastatud menetlusteavet, riigisaladust), mistõttu nende toimetamine ühistranspordis on risk konfidentsiaalsusele.

Advokaatide sõitmine erinevate Eesti asulate vahel on hädavajalik, et tagada kõikides Eesti paikades RÕA kättesaadavus, sest advokaatide hulk, kes tegutsevad väljaspool Tallinna ja Tartut on viimastel aastatel väga oluliselt vähenenud. Kohtud, kohtueelsete menetlejate ruumid, kinnipidamisasutused, raviasutused jm paigad, kus advokaadi osavõtt menetlustoimingutest on hädavajalik, paiknevad aga üle Eesti. Seetõttu on üha enam vajalik, et eelkõige Tallinna ja Tartu advokaadid sõidaksid RÕA osutama teistesse piirkondadesse.

Juhul kui tõsta sõiduki kasutamise eest makstavat hüvitist 0,40 euronit, suureneb RÕA vahenditeks vajalik summa eelduslikult lisaks 92 000 euro võrra.

III MUUD ETTEPANEKUD

Eeltoodule lisaks kordab advokatuur 20.01.2023 kirjas nr 1-2/1086-2 tehtud ettepanekuid Justiitsministri 26.07.2016. a määruse nr 16 "Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord" (määrus) muutmiseks. Justiitsministeerium andis viidatud ettepanekutele mõnelauselise tagasiside 25.01.2023 e-kirjas, milles märkis, et ettepanekuteks nimetatud muudatused oleksid olnud nii mahukad ja põhimõttelised, et oleksid vajanud põhjalikumat analüüsi ja seega tinginud tasumäärade tõstmise viibimise 2023. aastal. Samas märkis Justiitsministeerium, et ollakse valmis advokatuuri ettepanekutega edasi töötama ja tegema koostööd, et leida võimalusi RÕA süsteemi ajakohastamiseks. Advokatuuril puudub info, et viidatud ettepanekutega oleks pärast 2023. aasta jaanuari edasi tegeletud.

1. Määruse pealkiri peab kajastama RÕA tasu olemust õigesti

Määruse pealkiri „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“ on eksitav. Advokatuur on korduvalt oma kirjalikes ja suulistes pöördumistes Justiitsministeeriumile selgitanud, et riigi õigusabi seaduse (RÕS) ja määruse alusel makstav RÕA tasu **ei ole** advokaadi töötasu. Advokatuuri 20.12.2022 e-kirjas vabakutsete talituse juhatajale tegime ettepaneku muuta määruse pealkirja, kuna praegune pealkiri toetab väärarusaama, et tegemist on advokaadile makstava töötasuga. Tegelikult makstakse RÕA tasu advokaadibüroole ja sellest tuleb kanda kõik büroo ettevõtlusega seotud kulud. Vastavalt advokatuuriseaduse § 49 lg-le 1 osutab advokaat õigusteenust advokaadibüroo kaudu. Seetõttu peaks määruse pealkiri olema "Advokaadibüroole riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord". Tegemist ei ole pseudoprobleemiga, vaid äärmiselt olulise osaga selgitustööst, mis kummutab aastaid juurdunud väärarusaamu advokaadibüroo toimimisest.

Võrdsetel alustel dialoogi tekkimiseks RÕA tasustamise teemal on hädavajalik, et kõigile, kes määrusega tutvuvad või seda kohaldavad, oleks üheselt selge, et määrusega kehtestatud tasu ei ole advokaadi töötasu, vaid advokaadibüroole makstav tasu. Kõige olulisem ekshiarvamus seisneb selles, et ei arvestata, et advokaadibüroole makstavast RÕA tasust tuleb katta ka kõik RÕA teenuse osutamisega seotud kulud (tööruumid, tehnilised vahendid, assistent, koolitused, transport jne) ning tasu palgana väljamaksmisel tuleb tasuda ka kõik maksud (sotsiaal-, tulujm tööjõumaksud). Isegi kui advokaadibüroo maksaks RÕA-d osutanud advokaadile kogu RÕA tasu palgana välja ühtegi muud kulu arvestamata, tasutaks riigile maksudena tagasi vähemalt 50% RÕA tasust.

2. Summalise piirmäära asemel kehtestada ajaline piirmäär

Teeme ettepaneku muuta senist piirmäärade põhimõtet, s.o summalise piirmäära asemel tuleks määratleda ja kehtestada menetlustoimingute tasustamisele ajaline piirmäär. See lihtsustaks edasisi määruse muudatusi ja muudatuste tegemisel piisaks vaid pooltunni tasumäära või piirmäära tunnimahu muutmisest. Vähetähtis ei ole ka see, et kõigile, eriti RÕA klientidele, oleks sellise sõnastuse tulemusel arusaadav, millises ajamahus on advokaadi töö üldse tasustatud.

3. Tõsta tasude piirmäärad kahekordseks

Teeme ettepaneku tõsta määruses sätestatud tasude piirmäärad kahekordseks, v.a üksikud toimingud, mille puhul on põhjendatud piirmäära tõstmine 1,5 tunnilt 2 tunnile. RÕA tasu taotlemise praktika näitab, et üldjuhul piirmäärani ei jõuta, kuid piirmäära suurendamise taotluste esitamine ja menetlemine on nii advokaatide kui kohtu jaoks bürokraatlik ja aeganõudev. Riigile on tasutaotlustes liialdamise vastu piisav tagatis, et faktilise tööaja kontrollib menetleja või kohus igas konkreetsetes asjas üle. Samuti ei lase riigi õigusabi infosüsteem tasu taotlemisel sisestada samaks kellaaajaks mitut toimingut ja nii sama aja eest mitmes menetluses tasu küsida.

4. Lisada toimikuga tutvumisele kulunud aja tasustamise põhimõte

Määrusesse tuleks lisada kriminaaltoimikuga tutvumise tasustamise põhimõte, mis ühtlustaks tasude määramise praktikat erinevate menetlejate poolt. Praeguse praktika kohaselt jääb kriminaaltoimikuga tutvumine sageli suurel määral tasustamata, kuid õigusabi osutamiseks on toimikuga tutvumine vältimatult vajalik. Advokatuur teeb ettepaneku, et kriminaaltoimikuga tutvumisel arvestatakse üks pooltund iga 30 lehekülje kohta (1 lk 1 min ehk 30 lk 30 min).

5. Sõidule kulutatud aja tasustamine

Teeme ettepaneku tõsta sõidule kulutatud aja eest makstavat tasu ja tagada tasustamine alates esimesest kilomeetrist. Sõidule kulutatud aeg ei pea olema ega saagi olla tasustatud sama tariifiga kui õigusteenuse osutamise aeg, kuid see ei saa olla ka tasuta võiebamõistlikult madal nagu kehtivas määruses. Praegu ei ole kuni 40-kilomeetrisele sõidule (edasi-tagasi kuni 80-kilomeetrisele sõidule) kulutatud aeg üldse tasustatud. Tasustada tuleks sõidule kulunud aeg kilomeetripõhiselt (0,40 eurot/km). Selle arvestusega kompenseeritaks sõitmisele kulunud aega maksimaalselt 17 eurot pooltunnis (arvestades, et linnas on üldiselt keskmine liikumiskiirus ca 30 km/h, asulavälisel teel ca 80 km/h). Näiteks kehtiva määruse alusel hüvitatakse Tallinnast Pärnusse menetlustoimingule sõitmise ajakuluna 25 eurot, kuid aega kulub edasi-tagasi sõiduks

vähemalt 3 tundi (st. praegu tasustatakse selle aja eest 6,3 eurot tunnis). Advokatuuri muudatusettepaneku kohaselt oleks sellise sõidule kulutatud aja eest tasu suuruseks $260 \text{ km} \times 0,4 = 104$ eurot (s.o 34,7 eurot tunnis).

6. RÕA tasude ja kulude indekseerimine

Kehtestada RÕA tasude ja kulude indekseerimise põhimõte kas määruses või RÕS-s. Indekseerimise alusena saab kaaluda RÕA tasude ja kulude sidumist kas tarbijahinnaindeksi või Statistikaameti poolt arvatava teenuse osutamise omahinnaindeksiga või valemiga, mida kasutatakse kõrgemate riigiametnike palkade korrigeerimiseks, või muu sarnase indeksiga. Indekseerimise eesmärk on tagada RÕA tasude ja kulude kaasaskäimine kulude tõusuga ning vältida senist tasude ja kuluhüvitiste määrade paigalseisu olukorras, kus kõik teised kulud kasvavad. Advokatuur eelistab indekseerimise alusena kõrgemate riigiametnike ametipalkade indekseerimise valemit, kuna see kajastab sarnase kvalifikatsiooniga isikute töötasu muutust.

Kokkuvõtvalt avaldab advokatuur jätkuvalt lootust, et RÕA süsteemi kaudu Eesti inimestele vajaliku õigusabi andmist ja seda abi andvate advokaatide tööd väärtustatakse ning jätkub dialoog RÕA süsteemi parendamiseks, lõhkumata toimivat süsteemi. Kinnitame, et advokatuur panustab RÕA kvaliteedi tõstmisse. Näiteks läbi RÕA advokaatide täiendõppe - 2023. aastast on advokatuuri koolituskavas täiendavad kohustuslikud tasuta koolitused advokaatidele, kes osutavad RÕA alaealistele. Nende koolituste osakaal moodustas kogu advokatuuri koolituskavast üle 30%. Spetsiifilises õigusvaldkonnas piisavalt kogunud õigusabi osutajaks kujunemine on aga ajakulukas ja aastatepikkune protsess, mida ei ole võimalik kiirendatud korras läbida. Samuti panustab advokatuur RÕA osutavate advokaatide järelevalvesse, et tagada RÕA saajatele kvaliteetne õigusabi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Imbi Jürgen
Esimees